

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului și de inculpatul Cojocari Pavel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe

COJOCARI Pavel XXXXX, *născut la XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.04.2019 – 20.06.2019;

Instanța de apel: 04.09.2019 – 03.03.2020;
03.02.2021 – 21.04.2021;

Instanța de recurs: 29.05.2020 – 01.12.2020;
29.06.2021 – 13.10.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central din 20 iunie 2019, Cojocari Pavel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, la 12 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Cojocari Pavel, pe parcursul anului 2018, sistematic, având scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă perversă, știind cu certitudine că minora XXXXX, nu a atins vârsta de 14 ani, deoarece se află la întreținerea acestuia, aflându-se la domiciliul său din XXXXX, prin aplicarea constrângerii fizice, psihice și profitând de imposibilitatea minorei de a se apăra și de a-și exprima voința din cauza vârstei fragede, a săvârșit în privința acesteia mai multe acțiuni violente cu caracter sexual.

Conform raportului de evaluare psihologică eliberat de Centrul Internațional „La Strada”, la minora XXXXX se atestă semne caracteristice traumei psihologice suferite în urma acțiunilor cu caracter sexual și anume, trăirea sentimentului de rușine, frică, evitarea stimulilor asociați traumei, anxietate, îngrijorare legată de securitate, comportamente regresive și probleme de concentrare.

Astfel, acțiunile inculpatului Cojocari Pavel, au fost încadrate în baza art. 172 alin.

(3) lit. a), a¹) Cod penal, *acțiuni violente cu caracter sexual, adică, satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică, psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința, care au fost săvârșite asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani și asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea făptuitorului.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, avocata Chistruga Aliona în numele părții vătămate XXXXX și de avocatul Martin Vasile în numele inculpatului, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătorei Edineț, sediul Central.

3.1 Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cojocari Pavel să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 172 alin. (3) lit. a), a¹) Cod penal, la 20 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Corpurile delictelor care se află la materialele cauzei penale să fie păstrate la materialele dosarului. Să fie dispusă încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 789,13 lei din contul inculpatului în beneficiul statului.

În motivarea apelului s-a invocat, că prima instanță nu a luat în considerație prevederile art. 75 Cod penal, ignorând circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului.

În opinia acuzării, prima instanță nu a luat în considerație faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune care potrivit art. 16 Cod penal, face parte din categoria celor excepțional de grave, și nu a ținut cont că infracțiunea prevăzută la art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, se caracterizează prin vinovăție sub formă de intenție directă, aceasta având un caracter social periculos, deoarece inculpatul a atentat la viața sexuală a unei persoane despre care știa cu certitudine că este minoră și care se află la îngrijirea, ocrotirea, protecția și educarea acestuia.

Apelantul a susținut că aplicarea pedepsei cu închisoarea pe un termen de 12 ani, pentru acțiunile săvârșite de către inculpat este una prea blândă, iar prima instanță a ignorat prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal.

3.2 Avocata Chistruga Aliona în numele părții vătămate XXXXX, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră.

În motivarea apelului s-a invocat, că pedeapsa aplicată inculpatului este una prea blândă, iar prima instanță, la individualizarea pedepsei, nu a luat în considerație prevederile art. 75 Cod penal.

Apelanta a susținut, că prima instanță, reținând în acțiunile lui Cojocari Pavel, recidiva periculoasă prevăzută de art. 34 alin. (2) lit. b) Cod penal, nu a aplicat corect prevederile art. 82 alin. (2) Cod penal, stabilind că pedeapsa inculpatului nu poate fi mai mică de 6 ani 8 luni, or, potrivit art. 172 alin. (3) Cod penal, pedeapsa minimă pentru comiterea acestei infracțiuni este de 10 ani închisoare. A menționat că pedeapsa

sub formă de închisoare, ce urma a fi aplicată inculpatului nu poate fi mai mică de 13 ani și 4 luni.

3.3 Avocatul Martin Vasile în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile inculpatului să fie reîncadrate în baza art. 175 Cod penal, iar în baza acestei legi să-i fie stabilită o pedeapsă minimă.

În motivarea apelului apelantul a invocat, că reieșind din declarațiile inculpatului, a martorei XXXXX și a psihologului Stratuța Agnesa, consideră că nu s-a dovedit existența infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, din care motiv acțiunile inculpatului urmează a fi reîncadrate în baza art. 175 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 martie 2020, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința primei instanțe.

5. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a indicat, că prima instanță, examinând cauza penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, apreciind probele administrate, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Instanța de apel a menționat că, prima instanță întemeiat și legal a conchis asupra vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal.

Analizând probatoriul administrat la dosar, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpatului privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, s-a dovedit prin declarațiile părții vătămate XXXXX, declarațiile reprezentantului legal XXXXX, declarațiile martorului Stratuța Agnesa, precum și prin actele și procesele-verbale ale acțiunilor procesuale, și anume: procesul-verbal de cercetare la fața locului și tabelul fotografic din 26 octombrie 2018 (f.d. 12-13, vol. I); raportul de evaluare psihologică din 22 noiembrie 2018 (f.d. 58-62, vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr. 201937A0045 din 05 martie 2019 (f.d. 182-183, Vol. I), și informația eliberată de administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca din 10 iunie 2019 (f.d. 62, vol. II).

Instanța de apel a menționat, că latura obiectivă a infracțiunii incriminate inculpatului se exprimă prin fapta prejudiciabilă, cu caracter complex, manifestată prin acțiunea principală de satisfacere a poftei sexuale în formă perversă, și acțiunea adiacentă manifestată prin constrângere psihică a victimei și profitând de imposibilitatea victimei de a se apăra, ori de a-și exprima voința.

Cu referire la acțiunea principală, aceasta se exprimă într-o acțiune constând în imitarea raportului sexual, fie într-o altă acțiune care vizează organele genitale ori alte părți ale corpului victimei, săvârșită pentru satisfacerea poftei sexuale.

Subiectul infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) Cod penal, este persoana care a atins vârsta de 14 ani. Cojocari Pavel este persoana în grija căreia se afla partea vătămată, or, inculpatul se afla în relație de concubinaj cu mama victimei minore XXXXX. Latura subiectivă a infracțiunii, se exprimă prin vinovăție sub formă de intenție directă.

Cu referire la argumentele apărării, precum că acțiunile inculpatului urmau a fi încadrate în baza art. 175 Cod penal, instanța de apel nu le-a reținut, menționând în acest sens că satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse reprezintă practicarea de acte sexuale nefirești, care urmăresc scopul satisfacerii instinctului sexual prin diferite procedee. Sub incidența art. 175 Cod penal, cad acțiunile cu caracter sexual, care au fost comise cu consimțământul victimei, iar pentru calificarea faptei în baza art. 175 Cod penal, nu contează dacă acțiunile perverse sunt comise asupra victimei sau în prezența victimei. Este necesar să existe consimțământul univoc al victimei și să nu se exercite o constrângere, explicit sau implicit, asupra acesteia.

Instanța de apel a menționat, că partea vătămată minoră, la momentul comiterii infracțiunii, avea vârsta de 10 ani.

Astfel, prin satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, se înțeleg toate celelalte forme ale raportului sexual imitat, cu excepția homosexualității săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința.

Instanța de apel a constatat, că potrivit raportului de evaluare psihologică a minorei din 22 noiembrie 2018 (f.d. 58-62, vol. I), la minoră se atestau semne caracteristice traumei psihologice. Potrivit declarațiilor părții vătămate se atestă că aceasta are sentimentul de frică față de Cojocari Pavel, și nu s-a opus fizic acțiunilor cu caracter sexual parvenite din partea inculpatului, iar exprimarea dorinței părții vătămate de a nu fi supusă unor acțiuni perverse, a fost limitată de sentimentul de inferioritate față de agresor, fapt ce atestă că în privința părții vătămate minore, inculpatul a acționat prin constrângere psihică, ignorând solicitarea acesteia de a înceta acțiunile, prin care inculpatul urmărea satisfacerea poftelor sexuale în formă perversă.

De asemenea, referitor la argumentele apărării privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 175 Cod penal, instanța de apel a precizat, că drept calificativ prin profitarea de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința, se înțeleg acțiunile pe care le întreprinde făptuitorul pentru a realiza raportul sexual cu victima, înțelegând că ea nu se poate apăra sau nu își poate exprima voința, este vârsta fragedă a minorei, fapt pentru care nu a înțeles caracterul și esența acțiunilor făptuitorului sau nu a putut opune rezistență.

La calificarea infracțiunilor prevăzute de art. 172 alin. (3) Cod penal, nu are importanță dacă starea de imposibilitate a părții vătămate de a se apăra ori de a-și exprima voința, a fost provocată chiar de către făptuitor. Infracțiunea se consideră consumată odată cu începerea realizării actului sexual al făptuitorului cu victima, indiferent de consecințe.

Instanța de apel a conchis, că infracțiunea prevăzută de art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, a fost comisă de către inculpat, iar vinovăția acestuia a fost dovedită, fiind întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) și a¹) Cod penal, prin prisma prevederilor art. 7, 61 și 75 Cod penal, instanța de apel a indicat, că prima instanță a ținut cont de gravitatea

infracțiunii comise, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de faptul că inculpatul nu a recunoscut vinovăția, de prezența antecedentelor penale nestinse, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, concluzionând că pedeapsa aplicată sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, este una legală și echitabilă.

În opinia instanței de apel, prima instanță corect a reținut circumstanța agravantă în acțiunile acestuia, comiterea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară, din care motiv a fost stabilită inculpatului, o pedeapsă mai mare decât limita minimă prevăzută de sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) Cod penal.

Cu referire la argumentele acuzării privind aplicarea pedepsei în privința inculpatului pe un termen de 20 ani închisoare, instanța de apel a menționat că aceasta depășește limitele pedepsei echitabile aplicabile vinovatului în speță, în contextul în care pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea și altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât de către condamnat, precum și de alte persoane, or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Referitor la argumentele acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 789,13 lei, din contul inculpatului în beneficiul statului, formate din cheltuielile suportate pentru perfectarea actelor de către ofițerul de urmărire penală în sumă de 720 lei, și cheltuielile de birotică în sumă de 69,13 lei, instanța de apel, reținând prevederile art. 227 Cod de procedură penală, a conchis că acestea sunt neîntemeiate, deoarece acestea nu fac parte din cheltuielile judiciare prevăzute la art. 227 Cod de procedură penală, iar suportarea acestora fiind o obligație pozitivă a statului.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel. avocata Corolevschi Maria în numele părții vătămate XXXXX și avocatul Martin Vasile în numele inculpatului au înaintat recursuri ordinare, solicitând casarea deciziei instanței de apel.

6.1 Avocata Corolevschi Maria în numele părții vătămate XXXXX, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, contestă hotărârile instanțelor de fond cu recurs ordinar, solicitând casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie aplicată o pedeapsă mai aspră inculpatului Cojocari Pavel.

În argumentarea recursului s-a menționat, că la aplicarea pedepsei inculpatului, instanțele de fond nu au luat în considerație prevederile art. 75 Cod penal. Consideră că inculpatului i-a fost aplicată o pedeapsă prea blândă, or, la stabilirea pedepsei, urmau a fi luate în considerație gradul și pericolul social al infracțiunii comise, persoana celui vinovat, faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu bună știință asupra unui minor, precum și prezența recidivei periculoase.

Recurenta susținea că prima instanță a reținut în acțiunile inculpatului recidiva

periculoasă prevăzută de art. 34 alin. (2) lit. b) Cod penal, însă nu a luat în considerație că inculpatul, în interiorul termenului de 6 ani, privind stingerea antecedentelor penale, prevăzut de art. 111 alin. (1) lit. h) Cod penal, care expira la data de 02 iulie 2019, acesta a săvârșit o infracțiune similară și excepțional de gravă, din care motiv considera că pedeapsa sub formă de închisoare pentru un termen de 12 ani, aplicată lui Cojocari Pavel, este una prea blândă.

6.2 Avocatul Martin Vasile în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei și încheierii instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În argumentarea recursului s-menționat, că instanțele de fond nu au luat în considerație declarațiile inculpatului, care a negat acțiunile incriminate considerând că acțiunile indecente ale inculpatului urmau a fi calificate în baza art. 175 Cod penal.

Recurentul susținea că neîntemeiat a fost respins demersul privind dispunerea efectuării expertizei psihiatrice în condiții de staționar în privința inculpatului Cojocari Pavel, fapt prin care i-a fost încălcat dreptul la apărare, prevăzut de art. 17 Cod de procedură penală, art. 26 din Constituție și art. 6 CEDO.

7. Prin decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 01 decembrie 2020, au fost admise recursurile ordinare declarate de către avocatul Martin Vasile în numele inculpatului și de către avocata Corolevschi Maria în numele părții vătămate XXXXX, s-a casat total decizia și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În partea descriptivă a deciziei, instanța de recurs a menționat că, la examinarea apelurilor, nu a fost respectate prevederile art. 414-417 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit sentinței, prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 172 alin. (3) lit. a), a¹) Cod penal, *acțiuni violente cu caracter sexual, adică, satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică, psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința, care au fost săvârșite asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani și asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea făptuitorului*, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

În contextul celor enunțate instanța de recurs a reținut că instanțele de fond nu au luat în considerație faptul că agravanta prevăzută la art. 172 alin. (3) lit. a¹) Cod penal „care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea făptuitorului”, reținută în sarcina inculpatului, se referă la cazul în care făptuitorul are obligația contractuală (de muncă, de prestații) de a-i acorda asistență socială ori de a îngriji victima.

Potrivit practicii judiciare relevante speței, s-a stabilit că urmează a fi încadrate în baza art. 171 alin. (3) lit. a) și 172 alin. (3) lit. a¹) Cod penal, doar violul sau acțiunile violente cu caracter sexual, când făptuitorul și-a asumat în fapt sarcina de a ocroti un minor, acesta aflându-se sub ocrotirea făptuitorului, cu condiția că făptuitorul nu cade

sub incidența prevederilor art. 133¹ Cod penal.

Pe când în speță, inculpatul Cojocari Pavel, se afla la momentul săvârșirii infracțiunii în relații de concubinaj cu XXXXX, care este mama părții vătămate minore XXXXX.

În practica judiciară privind examinarea cauzelor din categoria infracțiunilor privind viața sexuală a fost accentuat, că dacă raportul sexual, altul decât violul, actele de penetrare vaginală, anală sau bucală și altele, săvârșite cu o persoană de vârstă fragedă, al cărei consimțământ nu are valoare juridică, deoarece aceasta nu înțelege semnificația celor ce i se întâmplă, se califică potrivit art. 171 alin. (3) lit. b) sau art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și dacă faptele imputate inculpatului au fost corect calificate, din care motiv instanța de recurs ajunge la concluzia casării și din oficiu a deciziei instanței de apel, în contextul în care omisiunea instanței de apel de a face o analiză amplă asupra tuturor circumstanțelor cauzei, este o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor, urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

Mai mult, atât procurorul cât și avocatul Chistruga Aliona în numele părții vătămate XXXXX au contestat sentința primei instanțe sub aspectul blândeții pedepsei aplicate inculpatului, însă instanța de apel, fără a pătrunde în esența argumentelor înaintate, s-a mulțumit să constate că *„pedeapsa aplicată sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, este una legală și echitabilă”*.

Sub acest aspect s-a reținut, că prima instanță a reținut în acțiunile inculpatului recidiva periculoasă prevăzută de art. 34 alin. (2) lit. b) Cod penal, totodată considerând că pedeapsa închisorii aplicată pe un termen de 12 ani se încadrează în prevederile art. 82 alin. (2) Cod penal.

Potrivit practicii judiciare, stabilirea mărimii pedepsei în dependență de gradul pericolului recidivei (alin. (2) și (3) ale art. 34 Cod penal) obligă instanțele să stabilească tipul recidivei, cu formularea concluziilor respective în partea descriptivă a sentinței (art. 394 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

La soluționarea corectă a problemei privind stabilirea pedepsei în cazul recidivei de infracțiuni, instanțele de judecată cercetează circumstanțele care confirmă existența recidivei de infracțiuni, luând în considerare antecedentele penale care nu au fost stinse sau anulate pentru infracțiunile săvârșite cu intenție. În acest caz trebuie aplicate regulile de stingere a antecedentelor penale și de reabilitare, prevăzute expres în art. 111 și 112 Cod penal.

În sensul art. 34 Cod penal, recidiva are loc în cazul săvârșirii cu intenție a unei/unor infracțiuni, pentru care persoana este condamnată prin sentință definitivă, indiferent de etapa activității infracționale (pregătire, tentativă ori infracțiune consumată) și indiferent de faptul dacă vinovatul a avut rolul juridic de autor, organizator, instigator sau complice, la una din aceste infracțiuni.

Dacă pedeapsa se stabilește în limitele fixate în sancțiunea articolului

corespunzător din Partea specială a Codului penal, atunci în partea descriptivă a sentinței trebuie să se facă trimitere la art. 82 alin. (1) Cod penal, iar mărimea pedepsei pentru recidivă trebuie să corespundă cerințelor alin. (2) al aceluiași articol.

Astfel, instanțele de fond nu au luat în considerație că inculpatul, în interiorul termenului de 6 ani, privind stingerea antecedentelor penale, prevăzut de art. 111 alin. (1) lit. h) Cod penal, care expira la data de 02 iulie 2019, a săvârșit o infracțiune similară și excepțional de gravă.

Totodată, potrivit art. 82 alin. (2) Cod penal, mărimea pedepsei pentru recidiva periculoasă și deosebit de periculoasă nu poate fi mai mică de o treime din maximul pedepsei prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod. În cazul în care sunt stabilite numai circumstanțe atenuante, instanța poate stabili pedeapsa în limitele prevăzute pentru infracțiune în Partea specială a prezentului cod.

La caz, infracțiunea prevăzută de art. 172 alin. (3) Cod penal, incriminată inculpatului prevede pedeapsa cu închisoare de la 10 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață, iar ținând cont de prevederile art. 82 alin. (2) Cod penal, rezultă că pedeapsa sub formă de închisoare, ce urma a fi aplicată inculpatului nu poate fi mai mică de 13 ani și 4 luni.

Astfel, s-a conchis că instanța de apel a preluat în mod automat concluziile primei instanțe reținute întru justificarea aplicării pedepsei, însă nu a examinat minuțios argumentele apelurilor declarate de către procuror și avocata părții vătămate invocate în dezacord cu pedeapsa stabilită.

Cu referire la același segment, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o *pedeapsă echitabilă*, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Colegiul penal a conchis că în speță decizia instanței de apel nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția adoptată, iar având în vedere că erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate în instanța de recurs, decizia a fost casată total, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, apelul avocatului Vasile Martin și inculpatului au fost respinse ca nefondate. Apelurile procurorului și a avocatei părții vătămate Chistruga Aliona au fost admise, cu casarea în latura penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care:

Cojocari Pavel a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiind stabilit prin coroborare cu art. 34 alin. (2), 82 alin. (2) Cod penal pedeapsa închisorii pe termen de 15 ani cu executare în penitenciar de tip închis.

S-a dedus în continuare durata deținerii inculpatului în arest, cu includerea în

termenul pedepsei a perioadei deținerii din 15.12.2018 până la 21.04.2021.

S-au păstrat fără modificări dispozițiile sentinței privitor la corpurile delictive.

10. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, efectuând cercetarea suplimentară a probatoriului administrat la caz, care denota cu certitudine comiterea de către inculpat a infracțiunii prevăzută de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, instanța de apel a exclus din învinuirea lui adusă agravanta prevăzută la lit. a¹) ce se referă la acțiuni săvârșite asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea făptuitorului, neconfirmate în speță, dat fiind incidența la caz a prevederilor art. 133¹ Cod penal, ce se referă la calitatea de membru al familiei, inculpatul la momentul comiterii faptelor criminale, întreținând relații de concubinaj cu mama victimei minore.

Din motiv că, agravantă prevăzută de art. 172 alin. (3) lit. a¹) Cod penal se referă la cazul în care făptuitorul are obligația contractuală (de muncă, prestații) de a-i acorda asistență socială sau de a îngriji victima minoră, asumându-și în fapt sarcina ocrotirii ei, obligații distincte de cele pe care le are membrul familiei în sensul art. 133¹ Cod penal.

Astfel, instanța de apel a respins solicitarea apărării și a inculpatului referitor la reîncadrarea acțiunilor de la art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal la art. 175 Cod penal, dat fiind că probatoriul administrat pe caz denotă cu certitudine intenția cu care acesta a acționat în vederea realizării laturii obiective a infracțiunii prin comiterea acțiunilor cu caracter sexual, întreprinse în privința victimei minore sub vârsta de 14 ani. Respectiva concluzie rezultă din declarațiile victimei, reprezentantului legal, asistenților sociali și martorilor ce nu stârnesc careva îndoieli de veridicitate, nefiind contestate sau obiectiv combătute prin alte probe.

Caracterul intenționat a faptelor comise de inculpat derivă și din raportul de expertiză psihiatrică nr. 201937A0045 din 05.03.2019, care deși i-a reținut diagnoza retard mental ușor, totuși a constatat, că el își dădea seama de caracterul prejudiciabil al faptei comise și urmările care pot surveni, întrucât nu suferă la moment și nu suferea anterior de careva tulburări mentale cu semnificație psihiatrico-legală (f.d. 182-183, voi. 1).

În raport cu cele supra menționate, argumentul inculpatului privind pretinsa lui divulgare de către XXXXX în scop de acaparare a locuinței, este absolut declarativ și nefondat, nefiind altceva decât o modalitate de apărare și o încercare de a se eschiva de la răspunderea penală, fapt pentru care va fi totalmente respins.

Deși instanța de fond în motivarea sentinței a reținut săvârșirea de către inculpat a respectivei fapte infracționale în stare de recidivă deosebit de periculoasă, totuși la individualizarea pedepsei penale a omis punerea în aplicare a dispozițiilor art. 34 alin. (2) și art. 82 alin. (2) Cod penal, numindu-i pedeapsă sub limita minimă prevăzută de lege.

Potrivit prevederilor art. 34, 82 alin. (2) Cod penal, mărimea pedepsei pentru recidivă deosebit de periculoasă nu poate fi mai mică de o tremie din maximul pedepsei prevăzute la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod, ce în speță

este de 13 ani și 4 luni, reieșind din pedeapsa închisorii de 20 ani prevăzută de art. 172 alin. (3) Cod penal.

Instanța de apel a luat în considerație dispozițiile art. 61 Cod penal ce dezvăluie scopul pedepsei penale, caracterul excepțional de periculos al faptei săvârșite și urmările prejudiciabile survenite pentru victima minoră, personalitatea inculpatului, ce nu este la prima abatere de la lege, la moment în privința acestuia fiind emisă încă o sentință de condamnare pentru comiterea faptelor prejudiciabile prevăzute de legea penală de același gen, în stare de recidivă periculoasă (f.d. 65-76, voi. I), având un cazier contravențional destul de variat (f.d. 49, voi. I), ceea ce-i determină caracterul criminal stabil și ne dorința de corectare.

Deci instanța de apel a conchis că întru restabilirea echilibrului social dintre faptele comise și urmările survenite, corectarea inculpatului este posibilă numai prin izolarea lui de societate, considerând, că pedeapsa închisorii va contribui efectiv la conștientizarea de către el a faptei comise cu prevenirea comiterii ei pe viitor, o pedeapsă neechitabilă pericolului social și gravității faptelor săvârșite, nu numai că nu va aduce la corectarea celui vinovat, ci ar determina neîncrederea societății și a persoanei în funcționarea legii. Cu atât mai mult ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

11. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului și inculpatul au depus recursuri ordinare, solicitând casarea deciziei instanței de apel.

11.1 Avocatul Janu Anatolie în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea integrală a deciziei, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

În motivare recurentul a indicat că, inculpatul nu a recunoscut vina, nu a imitat careva raporturi sexuale cu partea vătămată. Instanța de fond nu a luat în considerare motivele invocate de apărare sau examinate.

Sentința de condamnare nu poate fi adoptată numai în baza unor presupuneri, fără a fi sprijinită de alte probe, ne aflându-se în coroborare cu restul probelor propuse de acuzare. La caz, învinuirea înaintată lui Cojocari Pavel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, este întemeiată doar pe presupuneri și nu este întărită cu probe veridice și incontestabile pentru constatarea vinovăției inculpatului. De asemenea, apărarea consideră că în actiunile inculpatului poate fi prezentă componenta de infracțiune prevăzută de art. 175 Cod penal.

Or, acțiunile inculpatului urmează a fi examinate absolut cu toate circumstanțele cauzei, inclusiv și comportamentul acestuia de până la săvârșirea crimei date, precum și comportamentul și atitudinea concubinei acestuia.

11.2 Inculpatul a înaintat recursuri ordinare la data de 07.07.2021, 12.08.2021 și 13.09.2021, fără a invoca prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel.

În argumentarea recursurilor a indicat dezacordul cu decizia pronunțată și faptul

că nu a comis infracțiunea pentru care a fost condamnat. De asemenea, instanța de apel în urma judecării cauzei a admis recursul procurorului și a stabilit noua pedeapsă de închisoare de 15 ani. Iar prin faptul că a executat 3 ani din pedeapsa stabilită de instanța de fond, consideră nefondată adăugarea în a trei ani la pedeapsa sa.

12. Avocata Corolevschi Maria în numele părții vătămate a depus referință la recursul declarat de către avocatul Janu Anatol în numele inculpatului, prin care solicită respingerea recursului ordinar ca fiind inadmisibil.

13. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor avocatului și inculpatului, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale.

14. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

14.1 Conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Colegiul penal reține că avocatul Janu Anatolie, nefiind de acord cu individualizarea pedepsei inculpatului, critică decizia instanței de apel, ca temei pentru recurs invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală.

Însă, în conținutul textului recursului nu este specificat, în raport cu împrejurările menționate în descriptivul hotărârii atacate, asupra căror motive concrete invocate în apelul apărării nu s-ar fi pronunțat instanța de apel și care ar fi esența circumstanțelor și erorile de drept care ar indica că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, or acesta este expus neclar.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeiuri de rejudecare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente de drept, care cu desăvârșire lipsesc aici, și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

Prin urmare, este inacceptabil faptul că apărătorul inculpatului, pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci doar în vederea reaprecierii probatoriului, în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul pentru care aceasta a fost creată. Instanța de recurs reiterează că la etapa judecării recursului, așa cum solicită recurentul, nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât

cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, acestea fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

De altfel, simplul fapt că pot exista două puncte de vedere distincte cu privire la modul de apreciere a probelor nu este un motiv suficient și plauzibil pentru a dispune rejudecarea unei cauze penale, după cum solicită apărătorul.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia

În opinia Colegiului Penal soluția respectivă este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept incidente cauzei, iar careva temeuri de a interveni în această soluție nu s-au stabilit.

Referitor la solicitarea recurentului privind recalificarea acțiunilor în art. 175 Cod penal, Colegiul penal menționează că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de menținere a sentinței de condamnare în privința lui Cojocari Pavel.

Mai mult, Colegiul penal apreciază că decizia recurată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conformă rigorilor și exigențelor impuse de legea procesual-penală și de art. 6 CEDO și dă răspuns la toate argumentele apelantului expuse în cererea de apel.

Respectiv, Colegiul nu poate să achieseze la argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, aici urmează a se reține că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale de condamnare, adică așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că urmează a fi menținută condamnarea în privința inculpatului de cele incriminate în baza art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, deoarece faptele lui întrunesc toate elementele infracțiunilor nominalizate.

De asemenea, instanța de recurs nu vede necesitatea de a dezbate, prin alte argumente, toate alegațiile din această cerere de recurs, deoarece careva temeuri de casare ex officio Colegiul nu a stabilit.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar

o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

14.2 Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

Din actele cauzei se constată că inculpatul a depus recursuri ordinare la data de **05.07.2021**, **09.08.2021** și **09.09.2021**, prin intermediul oficiului poștal, acesta fiind înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la data de 07.07.2021, 12.08.2021 și 13.09.2021.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Din actele cauzei se constată că în cadrul examinării cauzei penale în instanța de apel, inculpatul și apărătorul său au fost prezenți la ședința din 21.04.2021, în cadrul ședinței s-a pronunțat dispozitivul deciziei (vol. II, f.d. 249-251). Tot în aceeași ședință, președintele ședinței a anunțat părțile că pronunțarea deciziei motivate v-a avea loc pe data de **19.05.2021** (vol. II, f.d. 251). La pronunțarea deciziei motivate, inculpatul nu s-a prezentat (vol. III, f.d. 1), dar copia deciziei a fost expediată în adresa lui, conform scrisorii la 20.05.2021 (vol. III, f.d. 22) pe când primul recurs a fost expediat instanței de recurs abia la **05.07.2021**, astfel depășind termenul prevăzut de lege de 30 de zile pentru declararea acestuia.

Instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, hotărârile fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că,

în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de aceasta în cererile de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută de dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat de avocata Janu Anatolie în numele inculpatului, este inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și de inculpatul *COJOCARI Pavel Ion* ca fiind declarat peste termen.

15. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2021, de avocatul Janu Anatolie în numele inculpatului ca fiind vădit neîntemeiat și de inculpatul *COJOCARI Pavel XXXXX* ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 noiembrie 2021.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN